

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 14. Per quas potentias committi possit peccatum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42521

super omnia. 4. Nec creaturæ non cognoscitivæ aut irrationales, cum ad peccandum requiratur cognitio malitiæ, & libertas indifferentiæ circa illam, uti certum est ex dictis n. 13. & 14.

§. 2. Per se & absolute loquendo potest omnis pura creatura rationalis de facto existens aliquo modo peccare, quia nulla talis creatura datur præter Angelum & hominem; Angeli autem aliqui peccarunt & alii peccare potuerunt; similiter homines peccarunt & peccant, ergo. Nec obstat, quod Trid. sess. 6. Can. 23. definiat B. Virginem nequidem venialiter unquam peccasse, nam hoc non fuit inde, quod natura ejus esset impeccabilis, sed ex speciali Dei privilegio, qui eam semper prævenit specialibus auxiliis: imò probabilius est dari non posse creaturam, quæ ex perfectione suæ naturæ non sit capax peccati, quia ex perfectione sua non posse peccare est perfectio soli Deo propria, uti docent SS. PP. apud Maurum l. 3. q. 178. *Aldrete de Incarn. d. 37. s. 3. Recap. de Deo T. 2. l. 2. q. 14.*

Q. 14. Per quas potentias committi possit peccatum. 62.

R. §. 1. In homine ponuntur duæ partes, superior & inferior; pars superior est pars rationalis includens intellectum & voluntatem; inferior est pars sensitiva, in qua sunt 5. sensus externi, item sensus internus seu phantasia & appetitus sensitivus. Pars superior dividitur in Rationem superiorem & inferiorem: Ratio superior est, quæ dirigitur per regulas æternas & divinas; inferior, quæ per regulas temporales & humanas, v. g. per commoditatem temporalem, honestatem naturalem &c. de quibus plura videri possunt apud *Suar. d. 5. s. 3. & Averf. q. 74. s. 4.* qui

rectè docent omne peccatum esse aliquo modo in Ratione superiore, in quantum ad omne peccatum prærequiritur cognitio Dei & legis æternæ, secundùm dicta à n. 15., itemque esse in inferiore, in quantum omnis peccans movetur aliquo bono creato.

63. §. 2. Actus sensus externi & interni aut appetitus sensitivi, item actus intellectus possunt esse denominativè peccata, adeoque hæc potentie sunt subjecta peccati saltem denominativè sumpti, sic enim visio, imaginatio, appetitio carnalis cogitatio rei turpis, hæresis, iudicium temerarium dicuntur esse peccata, si voluntas eos actus imperet vel in illos consentiat.

64. §. 3. Nullius potentie, præterquam voluntatis, actus est in se formaliter peccatum, hinc sola voluntas potest formaliter peccare, uti habet in communis sententia, ut *Suer. n. 2.* dicat oppositam esse improbabilem: *Probatum ex S. August. de vera relig. c. 14. Usque adeo peccatum voluntarium est malum, ut nullo modo sit peccatum, si non voluntarium; & hoc quidem manifestum est, ut nulli hinc doctorum paucitas, nulla indoctorum turba dissentiat; quare aut negandum est peccatum committi aut fatendum est voluntate committi.* Idem alibi *Sap. dicit, uti refert Tann. d. 4. q. 8. dub. 3.* Ratio autem est, quia libertas est de essentia peccati uti constat ex dictis n. 11. 13. 14., sed soli actus voluntatis habent in se formaliter libertatem, quia solius voluntatis est post proposita ab intellectu motiva boni & mali, unum præ altero eligere; intellectus autem, si hæc motiva indifferenter proponat, dicitur radicaliter liber; in quantum autem actus intellectus & aliarum po-

gentiarum etiam accipere possunt ab actu voluntatis denominationem liberi, etiam hæ potentia dicuntur participativè liberæ, non autem formaliter: & specialiter appetitum sensitivum internum non esse formaliter liberum, nec actum ejus dici posse formaliter peccatum, dicitur postea à n. 67., ubi ostendimus concupiscentiam non esse formaliter peccatum. *Conf.* nam si appetitus sensitivus haberet propriam libertatem, ergo per eum peccari posset renitente voluntate, quod est apertè contra *Trid. sess. 5. in decreto de pecc. orig.*, uti referemus n. 73.

Objicies. *S. Th. 1. 2. q. 74. a. 3. & 4.* dicit per appetitum peccari, non quidem mortaliter sed venialiter, eò quòd habeat libertatem imperfectam. *R. Mens S. Th.* nobis constat satis ex a. 2. ad 1. ubi ait, *Non peccatur nisi solâ voluntate sicut primo movente, aliis autem potentiis peccatur sicut ab ea motis*: idem docet pluribus aliis locis apud *Gonet d. 5. a. 2. §. 2.* Itaque omne peccatum, quod *S. Th.* tribuit appetitui sensitivo, intelligi debet esse tale denominativè ab actu voluntatis imperante vel consentiente in illud. Ad hoc, quod addit, per appetitum peccari venialiter, non autem mortaliter, varias explicationes referunt *Aversa & Tann. dub. 2.*; sensus esse potest, quòd per actus appetitus, id est, non plenè deliberatos, sed factos abripiente appetitu, qui ideo dicantur esse actus appetitus potius quàm voluntatis, peccari possit venialiter, non tamen mortaliter, quia nempe deest plena deliberatio. Quando in sensualitate admittit imperfectam libertatem, intelligit passivam sive indifferentiam ad plura objecta, uti rectè explicat *Platel. hic*

n. 217., non autem activam ad rationem peccati
 requisitam, nam *S. Th. a. 4. ad 1.* expressè dicitur
 etiam in sensualitate posse esse mortale, adeoque
 & libertatem perfectam, quando nempe actus
 sensualitatis attribuitur rationi seu voluntati.
 ergo neutro loco intelligit appetitui sensualitati
 convenire libertatem activam. Quando autem
 idem *S. Th. a. 2. ad 3.* dicit in potentiis externis
 non inveniri peccata, putat *Averf. l. 5.* tantum vo-
 le, quòd actus potentiarum externarum, quando
 sunt peccata, nunquam attribuuntur potentiis
 externis, sed soli voluntati, sine qua applicanti
 nihil malum aguat potentia externæ, cum
 contra internæ sepe agant prius, quàm à volun-
 tate applicentur, & in hoc videtur ponere diffi-
 rentiam, cur in potentiis internis dicatur esse
 peccatum, non autem in externis.

165. Q. 15. *An peccari possit in somno.* R. Certum videtur
 detur, quòd tam intellectus quàm voluntas in
 somno agant, cum omnia ad agendum requisita
 habeant, non aliter ac in infantibus, stultis, fu-
 riosis, ebriis, quos nemo dicit per solam phan-
 tasiam & appetitum sensitivum operari: De in-
 tellectu quidem probat experientia, quia, quòd
 quid contradicat *Ant. Perez de vitiis d. 2. c. 6.*
 in somno componuntur novi versus, formantur
 tur boni discursus, fiunt actus comparativi
 nius objecti cum altero, item perfectè reflexivi
 super hoc ipso, v. g., quòd quis non dormiat
 quòd nunc cogitet hoc vel illud: Similiter vo-
 luntas fertur in objecta merè spiritualia, quae
 solo intellectu proponi possunt & à sola volun-
 tate appeti; deinde cognoscitur etiam bonitas
 malitia moralis, non tantum in communi, in